

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

ut ab illis nos redimeret? An parum preciosus, parum
efficax est sanguis agni immaculati, aut euandum
eum sentiat Caluinilla, nisi addit poena hominis da-
mnati? bene Arminiani sibi consulerunt, ut habet
Barlaam in B. germano *ελεγχόμενος*, dum monstra
illa impietate sabnegrunt.

VERSUS 18.

*Videns autem Iesus turbas multas
circum se, iussit ire trans fretum.*

QVÆSTIO I.

Quo progressus & quando?

§. 1. **L**ucas & Marcus aiunt in desertum secessisse,
nam translacum erat solitudo.

Beza nostrum interpretationem reprehendit hunc in
modum. [Iussit ut abierat, *οὐκ ἔστιν αὐτῷ τὸ πρῶτον*, id est,
in dixi profectio, pro quo Gallice dixeris: Il com-
manda quonallast. nec enim ita est hoc accipiendum;
quasi dicit pulos trans lacum ablegavit, ut qui vna cum
ipsis transiisse postea dicatur: sed significat illis, se
transire lacum constituisse, nempe ut nauigium, &
cetera necessarii compararentur. Itaque vulgatam
interpretationem: iussit discipulos ire trans fretum
(præterquam quod addit de suo vocem, *Discipulo;*
neque *τὸ πρῶτον* fretum significat) ut ambiguum meri-
tridit, to mutati. In vite iorem (tiam) eis *τὸ πρῶτον* vulg.
trans fretum, id est, *πρῶτον τῆς θαλάσσης*, vel *πρῶτον*.
Erat enim sita Caphernaum cis lacum Tiberiadis.]

Hic primum respondeo, discipulos in lectione & ire-
cta omitti. Deinde *εἰς τὸ πρῶτον*, proprie redditur trans
fretum; erat enim ibi lacus angustus & prope reddi
non potest, nisi dicamus, in trans. Syrus *עברת*, in
transitum, seu in trans, quomodo latinis loqui non li-
cet.

§. 2. Ex Matthæo non potest certum tempus coli-
gi, quo transierit lacum in aduersam partem.

Ex Marco intelligitur, post parabolam de semen-
te, aliaque factum; nam cap. 4. v. 35. & ait illis in illa
die: transamus contra.

Ex Luca multo minus ratio temporis haberi po-
test: absolute enim dicit: c. 8. 23. factum est autem in vna
die: transamus contra. quamvis & ille narret post parabolam. Dicen-
dum vero est enarrationem parabolarum antecessisse;
quia Marcus dicit expresse, illa die, cum sero esset, trans-
fretasse. Nec obstat quod Matth. 13. 36. dimissis turbis
venit domum, ibi enim cum discipulis priuatim quæ-
dam explicuisset, forte etiam cænasset, sero nauem
ingressus est, nec enim domus longe aberat à mari.

Difficile argumentum obiciunt ex Augustino lib.
2. c. 23. de consensu Evangelistarum. In hac tractatio-
ne ad Gadarenos non erat Matthæus; at in explica-
tione parabolarum fuit, ergo parabola sequuntur nau-
igationem. Ita Augustinus l. 2. de consensu cap. 26.
Hinc ergo sequitur Matthæus dicens: Et cum transiret inde le-
sus, vidit hominem sedentem in teloneo; Matthæum nomine,
& ait illi, sequere me. Et surgens secutus est eum. Hoc Marcus
ita narrat, eundem etiam ipsi ordinem tenens post illius para-
lytici sanitatem: Et egressus est inquit ad mare, omnisque tur-
ba veniebat ad eum, & docebat eos. Et cum prateriret vidit
Leui Alphaei sedentem ad teloneum, & ait illi: Sequere me, &
surgens secutus est eum. Nihil hic repugnat, ipse enim Mat-
thæus, qui & Leui. Lucas etiam hoc post eundem paralyti-
cum sanatum ita subiungit: Et post hæc exiit, & vidit pu-
blicanum nomine Leui sedentem ad teloneum, & ait illi: Se-
quere me. Et relictis omnibus surgens secutus est eum. Hinc
autem probabilis videtur, quod hæc prætermissa recordando
Matthæus commemorat: quia utique ante illum sermonem ha-
bitum in monte, credendum est vocatum esse Matthæum. In
Adami Conzen in Euang. Tom. I.

eo quippe monte tunc Lucas commemorat omnes duodecim ex
pluribus discipulis electos, quos & Apostolos nominavit.

Nondum vocatum fuisse probant ex Matth. c. 9.
v. 9. & cum transiret inde Iesus vidit hominem seden-
tem in telonio, inde id est de domo sua, in quam vene-
rat post reditum à Gerasenis. Fuisse autem in expli-
catione parabolarum ex 2. 3. & 4. Marci probatur: nam
c. 2. 14. vocatur, & c. 13. 17. inter Apostolos recensetur.

Hic apparet non posse ista aliter conciliari, quam
ut vel dicamus cum Vincentio nostro verba Marci illa
die, intelligenda ita esse, ut significant, illo tempore quod
durum est, cum addat id factum, illa die, cum sero fa-
ctum esset: videtur non posse accipi de tempore præ-
terito, ita tamen sentiunt Vincentius, & nonnulli alii,
ideoque parabolam post nauigationem dictas arbi-
trantur. Velea, quæ Matth. 9. 9. habentur, & cum
transiret inde Iesus, sic intelligenda sunt, ut sit, quodam
tempore, cum transiret inde, non ut signetur acta præce-
dentia. Vel certe dicendum in Marco temporis ordi-
nem non esse seruatum. Mihi tamen omnino, cum
Marcus, & diem, & horam diei signet, proprie locu-
tus, Matthæus ordinem temporis non seruasse vide-
tur.

VERSUS 19. 20.

*Et accedens vnus scriba, ait illi; Ma-
gister, sequar te, quocunq; ieris. Et
dicit ei Iesus, Vulpes foveas ha-
bent, & volucres cæli nidos: filius
autem hominis non habet vbi ca-
put reclinet.*

QVÆSTIO I.

Cur scribam non admittit?

§. 1. **E**X responso colligere quodammodo possu-
mus. Non ad verba, sed animum Dominum
attendisse. Videbat admirandam Christi virtutem, modi tem-
pore illi in honore esse, itaque honoris & porali casu-
commodi sui causa videbatur consortium Christi am-
bire: Hæc omnia vna Christus abscondit. Et non mo-
do seipsum, sed Apostolos quoque rerum inopes esse
demonstrat.

Augustinus superbum scribam, & insidiatorem ar-
bitratur. Ch. yf. homil. 28. Hieron. Euthym. Glossa,
concl. i. i. i.

Augustinus Serm. in monte ait: Ita enim quendam
superbum, quantum intelligitur ex verbis ipsius Domini, vltro
secum ire cupientem, à suo discipulatu reuocauit. Sequar te,
Domine, ait, quocunq; ieris. Et Dominus in corde eius inuisibi-
lia videns, Vulpes, inquit, foveas habent, & volatilia cæli ni-
dos: filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet:
hoc est, habitant in te insidie sicut vulpes, habit at superbia sicut
ut cæli volatilia: filius autem hominis simplex contra insidias,
humilis contra superbiam, non habet vbi caput suum reclinet.
Et ipsa reclinatio capitis, non erectio, humilitatis magis est. a. est.
Reuocat ergo istum ire cupientem, trahit alterum recusantem.

Fraudulenter Scribam petiisse putat S. Ambros. e-
narrat. in Psalm. 118. octona 12. Sincero animo egisse Ti-
telmannus & Barradius arbitrantur, sed à Christo rei
difficultatem illi propositam. Barradius tamen in pa-
tram sententia magis acquiescit. Et alibi, inquit Amb-
rosius, cum se fraudulenter interrogari aduerteret, dixit: Vulpes fo-
ueas habent, & volucres cæli nidos vbi requiescant, eo quod
fraudulenter in terrestrium passionum quibusdam latibulu de-
morentur.

§. 2. Non recedunt etiam sectarii, quos tamen illa
hypocritis præcipue eo trahit, ut videantur velle serui-
re Chri-